

Проте такі обмеження можуть відбуватися виключено в межах тимчасових обмежень конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, передбачених указом Президента України про введення воєнного стану.

Література:

1. Про ведення воєнного стану: Указ Президента України від 24.02.2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
2. Про затвердження Порядку залучення працездатних осіб в умовах воєнного стану до суспільно корисних робіт в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України №753 від 13.07.2011. Урядовий кур'єр. 10.08.2011. № 145
3. Ведення воєнного стану: які наслідки та обмеження. URL: <https://www.jurliga.ligazakon.net/news/>
4. Що потрібно знати про воєнний стан оголошений в Україні. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/02/24/>

Волох О. К.,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування НАВС

ПИТАННЯ КОДИФІКАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Починаючи з 90-тих років минулого століття за ініціативи представників виконавчої та законодавчої влади України на порядку денному ставилося питання кодифікації

інформаційного законодавства – підготовки проєкту та прийняття Інформаційного кодексу України.

Узагальнюючу точку зору було висловлено у Концепції адміністративної реформи в Україні, затвердженій указом Президента України від 22 липня 1998 року № 810/98: «Ефективне правове супроводження адміністративної реформи передбачає подальшу систематизацію адміністративного законодавства, насамперед шляхом його кодифікації».

Але здійснити кодифікацію норм адміністративного законодавства одночасно і в одному акті, звичайно, неможливо, тому необхідно здійснювати поетапну кодифікацію за окремими сферами та інститутами адміністративно-правового регулювання.

Не викликає сумніву, що норми права, які регулюють інформаційні відносини, мають переважно адміністративно-правовий характер.

Додатково про це свідчить і те, що наукова спеціальність 12.00.07 має назву «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право».

Тобто поступово з такої фундаментальної галузі права, як адміністративне, виокремилися і оформилися у самостійні галузі вітчизняного права колишні правові інститути – фінансове і інформаційне право.

Закон України від 09.01.2007 р. № 537-V «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» містить зокрема такі настанови щодо законодавчого забезпечення розвитку інформаційного суспільства: «Необхідно створити цілісну систему законодавства, гармонізовану з нормами міжнародного права з питань розвитку інформаційного суспільства, зокрема здійснити кодифікацію інформаційного законодавства».

Далі наведено перелік принципів, якими слід керуватися у цій діяльності. До них законодавець відносить принципи:

- свободи створення, отримання, використання та розповсюдження інформації;
- об'єктивності, достовірності, повноти і точності інформації;
- гармонізації інтересів людини, суспільства та держави в інформаційній діяльності;
- обов'язковості публікації інформації, яка має важливе суспільне значення;
- обмеження доступу до інформації виключно на підставі закону;
- мінімізації негативного інформаційного впливу та негативних наслідків функціонування ІКТ;
- недопущення незаконного розповсюдження, використання і порушення цілісності інформації;
- гармонізації інформаційного законодавства та всієї системи вітчизняного законодавства.

Але далі логіка законодавця стає незрозумілою, оскільки згідно тексту Закону стверджується, що саме з метою реалізації на практиці вищевказаних принципів начебто «необхідно підготувати та прийняти Інформаційний кодекс України». Відповідно, пропонується включити до нього розділи, зокрема про засади електронної торгівлі, правову охорону прав на зміст комп'ютерних програм, удосконалення захисту прав інтелектуальної власності, в тому числі авторського права при розміщенні та використанні творів у мережі Інтернет, про охорону баз даних, дистанційне навчання, телемедицину, надання органами державної влади та органами місцевого самоврядування юридичним та фізичним особам інформаційних послуг з використанням мережі Інтернет, комерційну таємницю тощо».

Через 6 років після прийняття Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» з'являється урядовий документ – Стратегія

розвитку інформаційного суспільства в Україні, реалізація якої розрахована до 2020 року.

У ній знов повторюються слова щодо необхідності забезпечення розроблення та прийняття Інформаційного кодексу України.

Тобто можна зрозуміти з цієї фрази, що за шість років у цьому напрямі жодного кроку не було зроблено.

Єдине, що впливає при пошуку в Інтернеті, це проект Концепції кодифікації інформаційного законодавства України, оприлюднений в номері журналу «Інформація і право» (№ 1 (4), 2012 рік) та на офіційному веб-сайті Державної наукової установи «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України» [1].

Згідно зазначеного проекту кодифіковане інформаційне законодавство України включатиме:

- Інформаційний кодекс України, структурними складовими якого є: загальна частина, особлива частина та перехідні положення;

- спеціальні закони за функціональними напрямками інформаційної діяльності;

- інші нормативно-правові акти, прийняті в контексті реалізації відповідних положень Інформаційного кодексу та законів України в інформаційній сфері.

У загальній частині кодифікованого акту, насамперед, мають висвітлюватися:

- предмет правового регулювання та основи інформаційного права;

- гарантії прав і свобод людини і громадянина в інформаційній сфері;

- понятійно-категоріальний апарат, принципи, об'єкти та суб'єкти інформаційних відносин;

- види та джерела інформації, функціональні напрями інформаційної діяльності;

– основи державної інформаційної політики, функції держави та її органів в інформаційній сфері;

– засади юридичної відповідальності за правопорушення в інформаційній сфері;

– організаційно-правові засади міжнародного співробітництва в інформаційній сфері.

Особлива частина кодифікованого акту, зокрема, має визначати:

– особливості інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин, у т. ч. питання обігу і правового режиму інформації; засад правового регулювання створення та діяльності суб'єктів інформаційної інфраструктури; надання інформаційних послуг і проведення робіт; виробництва та використання інформаційних послуг і ресурсів;

– основні засади суспільних відносин за такими функціональними напрямками інформаційної діяльності, зокрема: електронне урядування та доступ до публічної інформації; інформатизація, зв'язок і телекомунікації; засоби масової інформації, Інтернет, реклама; видавнича, бібліотечна, архівна і музейна справа; інформаційна діяльність у галузях культури і мистецтв; освіта, дистанційне навчання; наукова і науково-технічна діяльність; електронні послуги, електронна торгівля (комерція), електронний банкінг; електронний документообіг та електронний підпис; державна статистика;

– правові основи захисту персональних даних, інформації обмеженого доступу, технічного захисту інформації та інших питань забезпечення інформаційної безпеки України.

На наш погляд, у проекті Концепції кодифікації інформаційного законодавства є досить влучна теза про те, що «інформаційна сфера є поліфункціональною» (п. 1.2 Розділу 1 «Загальні положення») [1].

Дійсно, коло інформаційних відносин надто широке. Про це можна судити і з переліку потенційних розділів майбутнього Інформаційного кодексу України.

Отже, виникають обґрунтовані сумніви у доцільності розробки цього кодексу. Адже всі інформаційні відносини по мірі необхідності урегулюються відповідними нормами права.

Велика кількість нормативно-правових актів «інформаційної тематики» ще не означає безапеляційної необхідності їх зведення в один нормативно-правовий акт – Інформаційний кодекс.

Крім того, фраза з пункту 1.2 Розділу 1 «Загальні положення» «інформація, разом з енергією і матерією, є фундаментальними чинниками, які визначають основу світобудови та є базовими для розвитку людини, суспільства і держави та міжнародної спільноти» поряд із тим, що одним з авторів Концепції кодифікації інформаційного законодавства України є д.ю.н., с.н.с. Беляков К.І., – наводить на думку про примарність всієї «діяльності» по розробці Інформаційного кодексу.

Адже ув'язування термінів «інформація», «енергія», «матерія», «основа світобудови» між собою чітко спроектовується на інформаціологічні дослідження д.ю.н., с.н.с. Белякова К.І., наявні в його монографії «Інформатизація в Україні: проблеми організаційного, правового та наукового забезпечення» 2008 року [2].

Зокрема, у цій монографії наведено цитати (обсягом в 10 сторінок) з першоджерела – підручника з інформаціології, – які є надто розумними і для освіченої людини.

Сама ідея інформаціології як науки є у дійсності «шахрайством від науки». Наприклад, ось, як сформульовано її сутність:

«Інформаціологія є інформаційно-інтелектуальною інтеграцією наук на міжсистемно-сотовій основі, наукою наук, наукою про науку, універсальною наукою. Галузь дослідження інформаціології – весь Всесвіт і вся галузь діяльності та пізнання. Це вся галузь наукового дослідження.

Предмет дослідження інформаціології – інформаціологічне уявлення світу. Інформаціологія містить у собі усе, що поєднує інші науки єдиною теорією про інформацію тіл, систем, середовищ, полів, сфер і простору Всесвіту.

Інформаціологія – генералізаційна наука про усі інформаційні процеси і явища мікро- і макросвіту природи і суспільства; вона народилася на стику фізики, хімії, математики, біології, астрономії, геології, космології, історії, технічних, суспільних і гуманітарних наук. Інформаціологія є найбільш великим і надзвичайно багатограним глобально-космічним узагальненням ХХ століття, підсумком науки минулого, наукою сьогодення і майбутнього» [2, С. 286].

На прикладі цієї цитати можна зрозуміти, що нічого спільного з наукою інформаціологія не має.

Псевдонауковість інформаціології вченими вже доведено. Тому у будь-якому випадку не можна спиратися на антинаукове знання.

Таким чином, на нашу думку, ідею кодифікації інформаційного законодавства, зокрема, і питань відповідальності за його порушення, не варто підтримувати, тим більше на законодавчому рівні.

Кошти державного бюджету слід розподіляти на дійсно нагальні потреби, тим більше у сьогоднішній час.

Література:

1. Концепція кодифікації інформаційного законодавства України (проект). URL: <http://ippi.org.ua/vid-redaktsiinoi-kolegii-rozrobka-proektu-kontseptsii-kodifikatsii-informatsiinogo-zakonodavstva-ukr> (дата звернення: 22.02.2023).

2. Беляков К. І. Інформатизація в Україні: проблеми організаційного, правового та наукового забезпечення : монографія. К. : КВІЦ, 2008. 576 с.